

Τύποι Συνταγμάτων, διάκριση
εξουσιών, Πολυεπίπεδη
Διακυβέρνηση

- Το βασικότερο ζήτημα που καθορίζει τα αποτελέσματα και την μορφή που λαμβάνουν οι δημόσιες και κρατικές πολιτικές είναι τα Συντάγματα βάσει των οποίων λειτουργούν
- Τα Συντάγματα παρέχουν τους όρους εντός των οποίων διαδραματίζονται οι ΚΔΠ
- Αλλά ασφαλώς είναι ο ένας παράγοντας που εξετάζουμε, με τις πολιτικές διεργασίες να είναι πιο σημαντικές
- Το πρώτο πράγμα που κάνουν τα Συντάγματα είναι η διάκριση των εξουσιών τόσο σε οριζόντιο (εθνικό) όσο και σε εδαφικό (περιφερειακό και τοπικό) επίπεδα
- Η βασική διάκριση εξουσιών που γίνεται σε εθνικό επίπεδο είναι αυτή που αφορά
  - Κεντρική Κυβέρνηση
  - Νομοθετική εξουσία
  - Δικαστική εξουσία

- Η Κυβέρνηση (Υπουργικό Συμβούλιο) καθορίζει την νομοθετική ατζέντα
- Κατευθύνει πολιτικά τις δημόσιες διοικήσεις
- Ανάλογα με το πολιτικό και συνταγματικό πλαίσιο του κάθε κράτους διαμορφώνονται και διαφορετικές μορφές άσκησης εξουσίας
- Στα Προεδρικά συστήματα όπου ο Πρόεδρος έχει ουσιαστικές και όχι τυπικές αρμοδιότητες, οι Πρόεδροι ασκούν σημαντική νομοθετική και εκτελεστική εξουσία
- Αντίθετα σε συστήματα στα οποία δεν προβλέπεται η θέση του Προέδρου ή αυτός υπάρχει αλλά έχει καθαρά εθιμοτυπικό ρόλο (όπως στην Ελλάδα) η εκτελεστική εξουσία ασκείται αποκλειστικά από την Κυβέρνηση
- Οι Πρόεδροι που είναι και αρχηγοί του κράτους εκλέγονται απ' ευθείας από το δημοκρατικό σώμα
- Όταν δεν έχουν σημαντικές αρμοδιότητες συνήθως διορίζονται ή ψηφίζονται εθιμοτυπικά από τα Κοινοβούλια

- Νομοθετική εξουσία
- Ανάλογα και πάλι με το πολιτικό και Συνταγματικό σύστημα κάθε χώρας διαμορφώνεται διαφορετικά και η νομοθετική εξουσία
- Είναι το σώμα των άμεσα εκλεγμένων αντιπροσώπων του λαού (Κοινοβούλια)
- Κομβικό σημείο στους ρόλους και τις αρμοδιότητες των Κοινοβουλίων είναι το κατά πόσο σε μια χώρα λειτουργεί ένα ή δύο νομοθετικά σώματα
- Στην πρώτη περίπτωση μιλάμε για συστήματα unicameral ενώ στην δεύτερη περίπτωση για bicameral συστήματα
- Ακόμη όμως και αν υπάρχουν δύο νομοθετικά σώματα είναι σημαντική η αποτύπωση των νομοθετικών και πολιτικών εξουσιών που διαθέτει κάθε ένα από αυτά

- Μπορεί να υπάρχουν δύο νομοθετικά σώματα με ισάξιες εξουσίες και δημοκρατική νομιμοποίηση
- Μπορεί όμως να υπάρχουν δύο νομοθετικά σώματα όπου το ένα διαδραματίζει συμβολικό και/ή γνωμοδοτικό ρόλο
- Στην πρώτη περίπτωση μιλάμε για σύστημα ισχυρού Κοινοβουλίου όπου και τα δύο νομοθετικά σώματα έχουν τις ίδιες εξουσίες και αρμοδιότητες
- Στην δεύτερη για σύστημα ασθενούς Κοινοβουλίου όπου το ένα νομοθετικό σώμα υπερτερεί του άλλου
- Η δεύτερη περίπτωση είναι η πιο συνήθης καθότι στην πρώτη προκύπτουν συνθήκες ακυβερνησίας
- σε περιπτώσεις όπως η πρώτη συνήθως το ένα νομοθετικό σώμα εκλέγεται απευθείας με εκλογές ενώ το άλλο είτε διορίζεται από τον εκλεγμένο Πρόεδρο είτε ψηφίζεται με έμμεσες εκλογές είτε συμμετέχουν σε αυτό 'επιφανείς προσωπικότητες' που ορίζονται από το Κόμματα και ανάλογα με το αποτέλεσμα των εκλογών προκύπτουν με ποσοτώσεις

- Υπάρχουν σημαντικά επιχειρήματα υπέρ και κατά του ενός ή των δύο νομοθετικών σωμάτων
- Επιχειρήματα υπέρ των δύο νομοθετικών σωμάτων
  - Καλύτερη δημοκρατική εκπροσώπηση (checks and balances)
  - Αποδοτικότερη νομοθέτηση μέσα από την καθιέρωση καταμερισμού αρμοδιοτήτων στα νομοθετικά σώματα
  - Καλύτερη εκπροσώπηση περιφερειακών εκπροσώπων
  - Δίνεται η δυνατότητα σε προσωπικότητες που δεν εντάσσονται άμεσα στην πολιτική σκηνή να διαδραματίσουν κάποιον ρόλο στην άσκηση εξουσιών
  - Καλύτερη εκπροσώπηση διαφορετικών εθνοτήτων που συναπαρτίζουν ένα κράτος (παρακάτω περισσότερα)
- Παραδείγματα χωρών με δύο νομοθετικά σώματα: ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία, Μεξικό, Βραζιλία, Ελβετία

- Επιχειρήματα υπέρ του ενός νομοθετικού σώματος
  - Αποφυγή συγχύσεων για τις αρμοδιότητες, τον ρόλο και την δημοκρατική νομιμοποίηση του εκλογικού σώματος
  - Αποφυγή αντιπαλότητας και άρα διακοπής του νομοθετικού έργου
  - Συναντάται στα περισσότερα κράτη (ειδικά τα πιο 'νέα') το οποίο δεν είναι τυχαίο
  - Ένα δεύτερο νομοθετικό σώμα στο οποίο απλά διορίζονται 'προσωπικότητες' από τα Κόμματα συγκεντρώνει διαμαρτυρίες ότι απορροφά κρίσιμους δημοσιονομικούς πόρους για την λειτουργία του χωρίς να διαθέτει σημαντικές αρμοδιότητες

- Τα περισσότερα ενιαία κράτη έχουν ένα νομοθετικό σώμα

- Η τρίτη εξουσία μετά την Κυβέρνηση και την νομοθετική εξουσία είναι η Δικαστική εξουσία
- Εποπτεύει την ορθή λειτουργία της Κυβέρνησης και των νομοθετικών σωμάτων
- Ερμηνεύει τους νόμους και αποφασίζει τι είναι Συνταγματικό και τι όχι
- Αντιμετωπίζει περιπτώσεις στις οποίες η νομοθετική ή η εκτελεστική εξουσία δεν ενεργεί με βάση το κοινό συμφέρον
- Ασφαλώς μεγάλης σημασίας ζήτημα είναι η ανεξαρτησία της Δικαστικής εξουσίας από την Κυβέρνηση αλλά και οικονομικούς παράγοντες
- Πολλά τα παραδείγματα δικαστικής διαφθοράς

- Κομβικής σημασίας ζήτημα είναι το ποιος διορίζει τους Δικαστές
- Συνήθως διορίζονται από την Κυβέρνηση άρα είναι ευεπίφοροι σε κυβερνητικές πιέσεις
- Επίσης είναι συνηθισμένο το φαινόμενο οι δικαστές να επηρεάζονται από την κοινή γνώμη
- Ενώ σε γενικές γραμμές οι Δικαστές στις περισσότερες χώρες προέρχονται από ανώτερα συντηρητικά στρώματα, κάτι που αντικατοπτρίζεται και στις αποφάσεις που λαμβάνουν
- Για αυτό σε πολλές χώρες η δικαστική εξουσία δεν ασκείται μόνο από το Δικαστικό σώμα αλλά και από το Κοινοβούλιο είτε μόνο του είτε σε συνεργασία με τους Δικαστές (για παράδειγμα άρση ασυλίας βουλευτών αλλά και άλλες επιτροπές του ελληνικού κοινοβουλίου που ορίζονται προκειμένου να εξετάσουν ένα νομικό ζήτημα)

- Σε κάθε περίπτωση η λειτουργία της δικαστικής εξουσίας είναι πολύ σημαντική δεδομένης της ασαφούς φύσης των περισσότερων νομοθετημάτων
- Σημαντική εξέλιξη σε αυτά τα πλαίσια είναι η ανάπτυξη των ανεξάρτητων αρχών όπως ο Συνήγορος του Πολίτη οι οποίες υποβοηθούν το έργο της κεντρικής δικαστικής εξουσίας

- Η άλλη διάκριση που επηρεάζει τις ΚΔΠ είναι αυτή ανάμεσα σε Προεδρικά και κοινοβουλευτικά συστήματα
- Προφανώς αυτή η συζήτηση συνδέεται με την προηγούμενη
- Βασικά μέσω αυτής της διάκρισης αποτυπώνουμε τους τρόπους με τους οποίους κατανέμεται η εξουσία ανάμεσα σε εκτελεστική, νομοθετική, δικαστική
- Προεδρικά συστήματα: αυτά στα οποία ο Πρόεδρος εκλέγεται άμεσα από τον λαό και είναι αρχηγός του κράτους ενώ ασκεί και εκτελεστική εξουσία, είναι δηλαδή ο επικεφαλής της Κυβέρνησης
- Είναι υπεύθυνος για την επιλογή των Υπουργών οι οποίοι δεν είναι μέλη κάποιου νομοθετικού σώματος
- Ο Πρόεδρος συγκεντρώνει αρμοδιότητες σε όλους τους κρίσιμους τομείς κρατικών πολιτικών ενώ εποπτεύει και την κρατική γραφειοκρατία

- Αντίθετα από τα κοινοβουλευτικά συστήματα, ο Πρόεδρος εκκινεί την νομοθετική διαδικασία
- Αλλά εξαρτάται από το ένα ή δύο νομοθετικά σώματα για την έκκριση της
- Οι Πρόεδροι έχουν προκαθορισμένη θητεία η οποία δεν μεταβάλλεται εκτός από πολύ έκτακτες περιπτώσεις
- Ουσιαστικά οι Πρόεδροι μοιράζονται την νομοθετική εξουσία με τα κοινοβούλια
- Αυτό σημαίνει ότι είναι άμεσα εξαρτημένοι από αυτό/ά για να περάσουν νομοθετήματα

- Οι Κυβερνήσεις στα περισσότερα κράτη είναι διαμορφωμένα σαν Ρωσικές μπάμπουσες
- Μια κυβερνητική μονάδα εμπεριέχεται σε μια άλλη, η οποία εμπεριέχεται σε μια άλλη σε ανώτερο επίπεδο κοκ
- Συνήθως ξεκινώντας από το χαμηλότερο γεωγραφικό επίπεδο (Δήμοι ή Κοινότητες), φτάνουμε στο περιφερειακό (Περιφέρειες) και τέλος στο Κεντρικό επίπεδο
- Ουσιαστικά με αυτό τον τρόπο εξετάζουμε τον ρόλο της γεωγραφίας στην οργάνωση των Κυβερνήσεων
- Δηλαδή τον ρόλο του εδαφικού παράγοντα στην διαμόρφωση αμιγώς πολιτικών διαδικασιών αλλά και αποτελεσμάτων δημόσιας πολιτικής

- Μας ενδιαφέρει ο ρόλος της γεωγραφίας και άρα η πολιτική γεωγραφία τόσο εντός των κρατών (υποεθνικές διακυβερνήσεις)
- Όσο και σε διεθνικό επίπεδο, δηλαδή πώς είναι διαμορφωμένα και οργανωμένα τα διεθνή πολιτικά συστήματα από γεωγραφικής άποψης
- Δηλαδή των σχέσεων των κρατών μεταξύ τους
- Αυτό αφορά κυρίως την ΕΕ
- Αναφορικά με το πρώτο, η πρώτη παρατήρηση είναι ότι όπως τα εθνικά κράτη διαιρούνται στο εσωτερικό τους σε διαφορετικούς φορείς άσκησης εξουσιών
  - Εκτελεστικό (εθνική Κυβέρνηση και διαφορετικά Υπουργεία)
  - Νομοθετικό (ένα ή δύο Κοινοβούλια που συναποφασίζουν ή όχι τα νομοθετήματα που υιοθετούνται)
  - Δικαστικό (Δικαστικό σώμα, το οποίο και αυτό διαιρείται σε διαφορετικά δικαστικά επίπεδα αλλά και γεωγραφικά αλλά δεν μας απασχολεί ιδιαίτερα)

- Με τον ίδιο τρόπο διαιρούνται και γεωγραφικά σε μικρότερες τοπικές και περιφερειακές μονάδες αυτοδιοίκησης
- Το βασικό ζήτημα που προκύπτει όμως είναι ότι τα διαφορετικά κράτη είναι διαιρεμένα γεωγραφικά με εντελώς διαφορετικούς τρόπους μεταξύ τους
- Αυτό καθορίζεται
  - πρώτον από το εάν ένα Κράτος είναι ενιαίο (unitary) ή ομοσπονδιακό (federal, co-federal κτλ.), δηλαδή τις επίσημες Συνταγματικές ρυθμίσεις που έχουν καθοριστεί από τα ίδια τα κράτη
  - Δεύτερον από τις τυπικές διαδικασίες που καθορίζουν την κατανομή των εξουσιών στα διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα, δηλαδή το πόσες και ποιες αρμοδιότητες έχουν αποδοθεί τυπικά από τα κράτη οι οποίες διαμορφώνουν τα περισσότερο ή λιγότερο αποκεντρωμένα κράτη
  - Τρίτον από τις άτυπες σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στα διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα διοίκησης τα οποία απορρέουν από τα δύο πρώτα αλλά μπορεί και να διαμορφώνονται αυτόνομα

- Οι επίσημες Συνταγματικές ρυθμίσεις ενός Κράτους όσο και οι τυπικές και άτυπες διεργασίες που καθορίζουν την κατανομή των εξουσιών ανάμεσα στα διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα αποτελούν τους παράγοντες που καθορίζουν την μορφή που λαμβάνει ή Πολύ-επίπεδη Διακυβέρνηση
- Η οποία με την σειρά της καθορίζει το βασικό ρυθμιστικό και πολιτικό πλαίσιο εντός του οποίου διαμορφώνονται και εφαρμόζονται τα διαφορετικά προγράμματα δημόσιων και κρατικών πολιτικών

- Συνεπώς: οι προϋπάρχουσες δομές που καταναείμουν τις αρμοδιότητες ανάμεσα στα διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα διοίκησης ενός κράτους αποτελούν τα 'φίλτρα' μέσω των οποίων διαμορφώνονται τελικά οι κρατικές και δημόσιες πολιτικές
- Το αναλυτικό πλαίσιο της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης βασικά αναλύει αυτά τα διαφορετικά χαρακτηριστικά για κάθε Κράτος
- Συνεπώς
- Η πρώτη παράμετρος που εξετάζεται είναι αν τα ΚΜ λειτουργούν συνταγματικά στη βάση ενιαίου Συντάγματος ή ομοσπονδιακού Συντάγματος
- Στα ομοσπονδιακά Συντάγματα έχουμε διαχωρισμό των εξουσιών και σε εδαφικό επίπεδο
- Δηλαδή λειτουργούν εδαφικές μονάδες κάτω από το κεντρικό στις οποίες έχουν ανατεθεί διαφορετικά επίπεδα εξουσιών και αρμοδιοτήτων

- Συνυπάρχουν δηλαδή η Κεντρική Κυβέρνηση με Συνταγματικά καθορισμένες αποκεντρωμένες μονάδες της Κυβέρνησης
- Το μέτρο και ο βαθμός στον οποίο αυτές οι αποκεντρωμένες μονάδες απολαμβάνουν ουσιαστική αυτονομία, δηλαδή έχουν εκτεταμένες εκτελεστικές, νομοθετικές και δικαστικές εξουσίες οι οποίες λειτουργούν στο περιφερειακό επίπεδο διαφέρει ακόμη και ανάμεσα σε Κράτη με αποκεντρωμένες διοικήσεις
- Μπορεί δηλαδή να υπάρχουν ομοσπονδιακά Κράτη με ουσιαστικές και αυτόνομες αρμοδιότητες στις περιφερειακές μονάδες
- Ή Κράτη με επίφαση αποκέντρωσης, δηλαδή υπάρχουν οι αποκεντρωμένες διοικήσεις αλλά αυτές έχουν περιορισμένο έως ανύπαρκτο βαθμό θεσμικής και πολιτικής αυτονομίας
- Είναι δηλαδή εξαρτημένες πολιτικά, θεσμικά αλλά και οικονομικά (σε ότι αφορά τις δημόσιες δαπάνες που μπορούν να ασκήσουν) από την κεντρική Κυβέρνηση

- Σε αυτή την περίπτωση μιλάμε για ενιαία Κράτη στα οποία μόνο το κεντρικό κράτος είναι ο κυρίαρχος φορέας άσκησης αυτόνομων πολιτικών
- Υπάρχουν δηλαδή αποκεντρωμένες διοικήσεις αλλά αυτές μπορούν να μεταβληθούν, καταργηθούν, μεταρρυθμιστούν από την κεντρική κυβέρνηση
- Αντίθετα, στα ομοσπονδιακά Κράτη οι αποκεντρωμένες διοικήσεις απολαμβάνουν ευρύτατα (σε κάποιες περιπτώσεις ίσα ή παρόμοια) περιθώρια αυτόνομης πολιτικής και θεσμικής δράσης χωρίς η κεντρική κυβέρνηση να μπορεί να παρέμβει στην λειτουργία τους

- Στις πιο ολοκληρωμένες μορφές ομοσπονδιακής Συνταγματικής οργάνωσης λειτουργούν παράλληλα δύο νομοθετικά σώματα, ένα που αποτελείται από εκπροσώπους που εκλέγονται σε κεντρικό επίπεδο και ένα που αποτελείται από εκπροσώπους που εκλέγονται σε περιφερειακό επίπεδο

- Συναφής με την έννοια της ομοσπονδίας (federalism) είναι και αυτή της συνομοσπονδίας (co-federalism)
- Σε γενικές γραμμές σε αυτά τα κράτη οι αρμοδιότητες για εξωτερική πολιτική και άμυνα είναι ο μοναδικός τομέας πολιτικής στον οποίο η κεντρική κυβέρνηση διαθέτει αποκλειστικές αρμοδιότητες (exclusive competences)
- Σε όλους τους άλλους τομείς πολιτικής (οικονομικές, φορολογικές, δημοσιονομικές, κοινωνικές, προνοιακές, πολιτικές υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμικές πολιτικές) είτε οι υποεθνικές δομές διαθέτουν πλήρη αυτονομία δράσης από το κεντρικό επίπεδο διοίκησης είτε μοιράζονται με ίσους όρους τις σχετικές αρμοδιότητες με το κεντρικό επίπεδο

- Παραδείγματα ομοσπονδιακών κρατών παγκόσμια
- ΗΠΑ, Καναδάς, Βραζιλία, Ινδία,
- Ευρωπαϊκά κλασσικά παραδείγματα ομοσπονδιακών κρατών
- Γερμανία (16 Landers), Βέλγιο (3 ομόσπονδες περιοχές, Περιοχή Βρυξελλών με επίσημη γλώσσα τα γαλλικά, Περιοχή Φλάνδρας με επίσημη γλώσσα τα φλαμανδικά ((βασικά ολλανδικά)) και Περιοχή Βαλλωνίας με επίσημη γλώσσα τα γαλλικά αλλά και 9 υποενότητες με γερμανόφωνο πληθυσμό)
Αυστρία (9 κρατίδια)
- Και χωρίς να είναι ΚΜ της ΕΕ η Ελβετία η οποία είναι το πιο εξελιγμένο ομοσπονδιακό κράτος στην Ευρώπη και ένα από τα πιο εξελιγμένα στον κόσμο με 26 Καντόνια (Περιφέρειες) με εντελώς δικό τους πολιτικό σύστημα απόλυτα ισότιμο με την κεντρική Κυβέρνηση

- Γιατί όμως ένα κεντρικό κράτος να συναινέσει σε μια τόσο ευρεία επέκταση των αρμοδιοτήτων του και άρα μείωση των δικών του εξουσιών
- Βασικά γιατί δεν είχε άλλη επιλογή δεδομένων των πολιτικών διαιρετικών τομών (cleavages) που καταγράφονται σε αυτές τις ομοσπονδιακές χώρες
- Οι κοινωνικές διαιρετικές τομές μπορεί και είναι ταξικές, βασισμένες σε ταυτοτικά στοιχεία, εργατικές (εργαζόμενοι λευκού και μπλε κολλάρου) κτλ.
- Αλλά είναι πολύ πιο έντονες και πολιτικά σημαντικές όταν είναι και εδαφικές
- Διότι οδηγούν σε ευκολότερη πολιτική κινητοποίηση και άρα πιθανές αποσχιστικές τάσεις

- Στις περισσότερες αν όχι όλες τις περιπτώσεις ομοσπονδιακών κρατών προϋπήρχαν πριν τη δημιουργία του έθνους κράτους διαφορετικά κράτη τα οποία σε κάποια ιστορική στιγμή (κυρίως μετά το 1870, περίοδος που αναφέρεται και η περίοδος των εθνικισμών) αποφάσισαν να συνενωθούν σε ένα κράτος
- Παρόλα αυτά τα πλεονεκτήματα της συνένωσης δεν εξαφάνισαν τις κοινωνικές, πολιτιστικές, ταξικές, οικονομικές δομές που προϋπήρχαν και συνέχιζαν να αποτελούν πεδία εκτεταμένων ή λιγότερο εκτεταμένων συγκρούσεων
- Συνεπώς τα ομοσπονδιακά συστήματα διαμορφώθηκαν ως ο 'ελάχιστος κοινός παρονομαστής' ανάμεσα στα διαφορετικά κράτη που συνενώθηκαν προκειμένου να γίνει δεκτή η ενοποίηση τους
- Για παράδειγμα στο Βέλγιο συνυπάρχουν ουσιαστικά τριών ειδών πληθυσμού, οι Γαλλόφωνοι, οι Ολλανδόφωνοι και αυτοί που εργάζονται στην ΕΕ

- Η διαμόρφωση λοιπόν των τριών ομόσπονδων κρατιδίων αποτελούσε μονόδρομο για να αποφευχθούν εθνοτικές συγκρούσεις
- Η περίπτωση της Γερμανίας είναι διαφορετική καθότι οι εθνοτικές διαφορές ανάμεσα στα 16 κρατίδια δεν είναι τόσο έντονες όσο σε άλλα ομοσπονδιακά κράτη
- Παρόλα αυτά μετά τον ΒΠΠ 'επιβλήθηκε' από τους Συμμάχους η διαίρεση της χώρας σε αυτή τη μορφή προκειμένου να αποδυναμωθεί το Γερμανικό κεντρικό κράτος και να διαμορφωθούν οι συνθήκες που θα καθιστούσαν μη εφικτή μια επανάληψη ΠΠ
- Σε μεγάλο βαθμό αυτή η στρατηγική ήταν επιτυχής
- Στην περίπτωση του Βελγίου, τα πράγματά εξελίχθηκαν κάπως διαφορετικά

- Το Βέλγιο ήταν το πρώτο κράτος στην Ευρωπαϊκή ήπειρο που εκβιομηχανίστηκε στο πρώτο μισό του 19^{ου} αιώνα
- Η βιομηχανική παραγωγή ήταν συγκεντρωμένη κυρίως στις Γαλλόφωνες περιοχές
- μετά την αποβιομηχάνιση και την οικονομική κρίση της δεκαετίας του 1970, οι γαλλόφωνες περιοχές έχασαν την πρωτιά σε ότι αφορά την οικονομική ανάπτυξη και οι Ολανδόφωνες και γερμανόφωνες περιοχές αναπτύχθηκαν πολύ περισσότερο
- Αυτό οδήγησε σε έντονα αποσχιστικά κινήματα από την πλευρά των Φλαμανδών

- Στην αντίθετη πλευρά από τα ομοσπονδιακά κράτη είναι τα ενιαία κράτη, στα οποία δεν υπάρχει κάποια συνταγματικά κατοχυρωμένη διάκριση των εξουσιών σε εδαφικό επίπεδο
- Οι κεντρικές κυβερνήσεις απολαμβάνουν το μονοπώλιο στην νομοθετική δραστηριοποίηση (υπάρχει ένα νομοθετικό σώμα ή αν υπάρχει και δεύτερο έχει καθαρά συμβολικούς και μη ουσιαστικούς νομοθετικές αρμοδιότητες όπως η Βουλή των Λόρδων στην Μεγάλη Βρετανία, η Γερουσία στην Ιταλία κτλ.)
- Παρόλα αυτά υπάρχουν περιφερειακές και τοπικές αυτοδιοικήσεις
- Οι οποίες όμως αντλούν την όποια εξουσία και αρμοδιότητα τους από την κεντρική κυβέρνηση

- Η απουσία όμως Συνταγματικών ρυθμίσεων που να ρυθμίζει τις αρμοδιότητες και τους ρόλους των υποεθνικών μονάδων δεν σημαίνει ότι αυτές είναι απαραίτητα εντελώς αδύναμες και δεν απολαμβάνουν καμία απολύτως αυτονομία στην χάραξη, διαμόρφωση και εφαρμογή δημόσιων πολιτικών
- Κανένα κράτος δεν μπορεί να κυβερνήσει χωρίς να αποδώσει κάποιες αρμοδιότητες και ευθύνες σε περιφερειακές και τοπικές αυτοδιοικήσεις
- Το βασικό ζήτημα συνεπώς είναι πόσες και ποιες είναι αυτές οι αρμοδιότητες και κυρίως πόση αυτονομία δίνεται σε αυτές από το κεντρικό κράτος

- Σχεδόν όλα από τα Κράτη Μέλη που δεν αναφέρθηκαν προηγούμενα λειτουργούν με βάση κάποιο ενιαίο σύστημα
- Αυτό μπορεί να λάβει χαρακτηριστικά αυτού που αποκαλείται εκχώρηση αρμοδιοτήτων, δηλαδή το κεντρικό επίπεδο της κυβέρνησης να παραχωρεί αρμοδιότητες κατά το δοκούν σε κατώτερα επίπεδα διοίκησης τα οποία διατηρούν υποδεέστερη θέση τόσο συνταγματικά όσο και πολιτικά
- Η Ελλάδα είναι πρωταθλήτρια σε αυτόν τομέα
- Οι περιφερειακές αυτοδιοικήσεις δεν υπήρχαν καν μέχρι την έναρξη της Πολιτικής Συνοχής
- Διαμορφώθηκαν 13 Περιφερειακές ενότητες με αμιγώς διοικητικούς ρόλους, δηλαδή χωρίς καμία δημοκρατική νομιμοποίηση στα τέλη της δεκαετίας του 1980 με διακηρυγμένο αποκλειστικό στόχο το να φανεί στην ΕΟΚ ότι η Ελλάδα πληρούσε τα κριτήρια της αρχής της προσθετικότητας

- Έως το 1997 οπότε και διαμορφώθηκε το Σχέδιο Καποδίστριας οι Νομοί δεν είχαν δημοκρατική νομιμοποίηση
- Δηλαδή στην Ελλάδα εκτός από το κεντρικό επίπεδο της Κυβέρνησης και το αμιγώς τοπικό δηλαδή τους Δήμους και τις κοινότητες, δεν υπήρχε καμία ενδιάμεση περιφερειακή αρχή η οποία να απολαμβάνει δημοκρατικής νομιμοποίησης και συνεπώς να μπορεί να διεκδικήσει μεγαλύτερη αυτονομία από το κεντρικό κράτος
- Αυτό άλλαξε εν μέρει με το Πρόγραμμα Καποδίστριας το οποίο εισήγαγε αυτοδιοικητικές εκλογές για τους Νομούς και τους Δήμους, μειώνοντας το μέγεθος τους
- Συνεπώς διαμορφώθηκε μια θεσμική κατάσταση στην οποία οι βασικοί περιφερειακοί φορείς άσκησης περιφερειακών πολιτικών (οι Περιφέρειες) λειτουργούσαν μόνο ως διοικητικοί μηχανισμοί

- Το Πρόγραμμα Καλικράτης ακολούθησε το 2011 και αποδείχτηκε η τέλεια ευκαιρία για να επιβληθούν μειώσεις στους ήδη μειωμένους προϋπολογισμούς των Περιφερειών και των Δήμων
- Οι Δήμοι ενοποιήθηκαν περεταίρω και είναι πλέον 325 με πολλές συγχωνεύσεις να γίνονται χωρίς κανένα απολύτως σχεδιασμό, ενώνοντας περιοχές με ετερόκλητα χαρακτηριστικά
- Οι 13 Περιφέρειες απέκτησαν δημοκρατική νομιμοποίηση αλλά οι προϋπολογισμοί τους μειώθηκαν δραματικά
- Επιπλέον δημιουργήθηκαν επτά 'αποκεντρωμένες διοικήσεις' οι οποίες λειτουργούν πάνω από το εδαφικό επίπεδο των 13 Περιφερειών και οι οποίες είναι πλήρως ελεγχόμενες από την κεντρική Κυβέρνηση
- Συνεπώς μιλάμε για ένα από τα πιο αν όχι το πιο συγκεντρωτικό πολιτικά και θεσμικά κεντρικό κράτος της ΕΕ και η Πολιτική Συνοχής δεν έκανε τίποτα στο να αλλάξει αυτό

- Στον αντίποδα συναντάμε κράτη τα οποία αν και είναι ενιαία έχουν εκχωρήσει πολύ σημαντικές αρμοδιότητες στις περιφερειακές και τοπικές αυτοδιοικήσεις
- Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αποτελεί η Ισπανία η οποία έχει δώσει τεράστιες αρμοδιότητες στις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις οι οποίες ασφαλώς είναι και δημοκρατικά νομιμοποιημένες
- Αυτές όμως διαφέρουν από Περιφέρεια σε Περιφέρεια με την Περιφέρεια της Καταλονίας και την Περιφέρεια των Βάσκων να απολαμβάνουν πολύ μεγαλύτερα περιθώρια θεσμικής και πολιτικής αυτονομίας από τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας
- Επίσης ένα από τα πιο συγκεντρωτικά ενιαία μεγάλα Ευρωπαϊκά κράτη που ήταν η ΜΒ άλλαξε σημαντικά μετά το 1997 οπότε και αποδόθηκε τεράστιος βαθμός πολιτικής και θεσμικής αυτονομίας στις Περιφέρειες της Βόρειας Ιρλανδίας, Σκωτίας και Ουαλίας